

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2019. évi május hó 21. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

ítéletet:

A másodfokú bíróság a hűtlen kezelés büntette miatt **I.rendű vádlott és 2 társa** ellen indított büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék 16.B.161/2016/40/I. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

I.rendű vádlott bűnös: társtettesként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében (Btk. 376.§ (1) bekezdés és (5) bekezdés a) pont).

Ezért 1 (egy) év szabadságvesztésre ítéli.

A szabadságvesztés végrehajtását 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

A szabadságvesztést a végrehajtás elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, melyből a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.

II.rendű vádlott bűnös: társtettesként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében (Btk. 376.§ (1) bekezdés és (5) bekezdés a) pont).

Ezért 1 (egy) év szabadságvesztésre ítéli.

A szabadságvesztés végrehajtását 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

A szabadságvesztést a végrehajtás elrendelése esetén fogházban kell végrehajtani, melyből a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.

A szabadságvesztésbe - annak végrehajtása esetén - az I. r. és II. r. vádlott esetében beszámítani rendeli a 2008. október 20. napjától 2008. október 22. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt.

Az I. r. és II. r. vádlottat előzetes mentesítésben részesíti.

III.rendű vádlott bűnös: bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében (1978. évi IV. törvény 319.§ (1) bekezdés és (3) bekezdés c) pont).

Ezért 200 (kettőszáz) napi tétel pénzbüntetésre ítéli. Egy napi tétel összegét 2.000 (kettőezer) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 400.000 (négy százezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni, egynapi tétel összegének a helyébe egynapi szabadságvesztés lép.

A III. r. vádlott által 2008. október 20. napjától 2008. október 22. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott pénzbüntetésbe akként számítja be, hogy 3 napi tételt megfizetettnek tekint.

Az ítélet tábla megállapítja, hogy a **magánfél.** magánfél részére a Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.15/2010/191. számú, illetve a Pécsi Ítélet tábla Bf.II.291/2013/32. számú ítéletében K. I. A. 1.141.513.084 forint kártérítés és járulékai megfizetésére kötelezte, ennek részeként az ítélet tábla egyetemlegesen kötelezi I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlottakat, hogy fizessenek meg a **magánfél.** részére 324.168.674 (háromszázhuszonnégy millió-egyszázhatvannyolcezer-hatszázhetvennégy) forint kárt és az állami adóhatóság külön felhívására 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint le nem rótt illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Az ítélet ellen II.rendű vádlott a kézbesítést követő nyolc napon belül fellebbezést jelenthet be.

Indokolás

A Kaposvári Törvényszék a 2017. évi november hó 6. napján kihirdetett 16.B.161/2016/40/I. számú ítéletével I.rendű, valamint II.rendű vádlottakat - mint társtetteseket -, míg III.rendű vádlott neve III. r. vádlottat - mint bűnsegédet - a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 376.§ (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntetéként vádja alól felmentette. A **magánfél.** magánfél polgári jogi igényének érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította. A felmerült 109.479 forint bűnügyi költség tekintetében megállapította, hogy azt az állam viseli.

Az ügyészség az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása végett fellebbezett.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség nyilvános ülésen jelen lévő képviselője a

bejelentett jogorvoslati nyilatkozatot módosított tartalommal tartotta fenn; az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése *helyett* a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 593.§ (1) bekezdésének c) pontjában írtak szerinti eljárásra: a tényállás részbeni megalapozatlanságának a bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján és ténybeli következtetés útján történő kiküszöbölésére, eltérő tényállás megállapítására, és ennek alapján a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítására és velük szemben büntetés kiszabására tett indítványt.

A fellebbviteli főügyészségi indítványban foglaltaknak megfelelően, a Pécsi Ítéltábla a 2018. évi július hó 3. napján kihirdetett Bf.III.69/2017/4. számú végzésében a Kaposvári Törvényszék fenti számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

E végzés ellen a vádlottak és védőik fellebbezést jelentettek be.

A jogorvoslatok alapján eljáró Kúria a 2019. január 21-én kihirdetett Bhar.III.1.436/2018/8. számú végzésével a Pécsi Ítéltábla Bf.III.69/2017/4. számú végzését hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot az eljárás lefolytatására utasította.

A megismételt másodfokú eljárásban tartott nyilvános ülésen a Pécsi Fellebbviteli Főügyészség jelen lévő képviselője jogorvoslati nyilatkozatát fenntartva, ismételten az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására, a vádlottak bűnösségének a Btk. 376.§ (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének I.rendű és II.rendű vádlottak esetében társtetteskénti, míg III.rendű vádlott vonatkozásában bűnsegédként történő megállapítására, valamint büntetés kiszabására tett indítványt.

A nyilvános ülésen a magánfél képviselője a polgári jogi igény érdemi elbírálását, míg a vádlottak és védőik az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

Az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetését követően, 2018. július 1-jén hatályba lépett a Be., melynek rendelkezéseit a törvény 868.§-ának (1) bekezdése értelmében a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.

Ezért a másodfokú bíróság a felülbírálatot már a Be. szabályainak alkalmazásával végezte el. Ennek során figyelemmel volt a Be. 870.§ (1) bekezdésére is, mely szerint a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőügyekben az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmények akkor is érvényesnek minősülnek, ha azokat e törvény másként szabályozza.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság a Be. 590.§ (1) bekezdése értelmében a fellebbezésekkel sérelmezett ítéletet a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A Be. 590.§ (2) bekezdése alapján így a felülbírálat kiterjedt az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmények minősítésére, a büntetés kiszabására, az indokolás helyességére, az eljárási szabályok megtartására, illetve a Be. 590.§ (7) bekezdése folytán - hivatalból - az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező és a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezésekre is.

Ennek során észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592.§ (2) bekezdésének a), c) és d) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlan: a tényállás hiányos, az ellentétes az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a részbeni megalapozatlanság az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezésére vonatkozott és a fellebbviteli főügyészség képviselője a bizonyítás felvételére a fellebbezési eljárásban nem tett indítványt: a másodfokú bíróságnak e részbeni megalapozatlanság kiküszöbölésére a tényállás kiegészítésének és helyesbítésének a Be. 593.§ (1) bekezdés a) pontjában, illetve az eltérő tényállás megállapításának a Be. 593.§ (1) bekezdés c) pontjában írt eljárásjogi lehetőségei álltak rendelkezésre.

Mindez az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékoknak nem a valós tartalmuk szerinti tényállásba emeléséből adódó anomáliák kiküszöbölésének, valamint az elsőfokú bíróság által helyesen rögzített tényekből levonható, de az elsőfokú eljárásban levonni elmulasztott, illetve a kiegészítéssel, helyesbítéssel érintett új tényekből levonható ténybeli következtetések pótlásának, illetőleg az elsőfokú bíróság által levont helytelen ténybeli következtetések korrekciójának eljárásjogi lehetőségét jelenti.

Valamennyi fentebb nevesített eset közös sajátossága ugyanakkor, hogy alkalmazásukra kizárólag a Be. 593.§ (2) bekezdésében megfogalmazott tilalom szem előtt tartásával kerülhet sor: a másodfokú bíróság - miután nem az elsőfokú bíróság által elítélt vádlott felmentéséről vagy vele szemben az eljárás megszüntetéséről volt szó - csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel. Ennek hangsúlyozása pedig azért vált szükségessé, mert a Pécsi Fellebbviteli Főügyészség ennek a szempontnak a figyelmen kívül hagyásával tette meg indítványát.

A másodfokú bíróság számára tehát a fenti eszközök álltak rendelkezésre a tényállás részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölésére, a bizonyítékoknak az elsőfokú

bíróságtól eltérő értékelésére azonban nem volt eljárásjogi lehetősége.

A fentiek előre bocsátásával a másodfokú bíróság a Be. 593.§ (1) bekezdésének c) pontja értelmében az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján, valamint ténybeli következtetés útján - az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- az ítélet 11. oldal első bekezdése harmadik mondatának második tagmondatából az „amely a CCRMD szerepének csökkenéséhez, illetőleg megszűnéséhez vezettek” szövegrészt, továbbá e bekezdés negyedik mondatát a tényállásból mellőzi;
- az ítélet 15. oldalának harmadik és negyedik bekezdéseit, továbbá az ötödik bekezdésének második mondatát mellőzi;
- az ítélet 16. oldala második bekezdésének utolsó tagmondatát, továbbá a harmadik, negyedik, ötödik és hatodik bekezdéseit szintén mellőzi.

Ehelyett a másodfokú bíróság az alábbiakat állapítja meg:

- A **kft1** (a továbbiakban: Kft.) részéről a **kft2.**-vel való szerződéskötésre a **magánfél.**-vel történő hitelszerződés megkötését megelőzően került sor. I.rendű és II.rendű vádlottak tehát úgy kötöttek szerződést, hogy nem volt ismert a termény megvásárlására fordítható hitel mértéke, vagyis az, hogy a **kft1** pontosan mekkora összegre vállalhat fizetési kötelezettséget a **kft2.**-vel szemben.
- I.rendű és II.rendű vádlottak nem gondoskodtak a megvásárolt termény megfelelő módon történő ellenőrzéséről sem. Nem győződtek meg arról, hogy a rendkívül nagy mennyiségű gabona valóban létezik, megfelelően tárolják és őrzik.
- A **kft2.**-vel kötött megállapodás során elmulasztották ellenőrizni a cég képviselőjének, K. I. A.-nek a személyét, valamint a készletfinanszírozási szerződéseket köthető gazdasági társaságok hátterét.
- I.rendű és II.rendű vádlottak a **magánfél.** sértett részéről a terményvásárlásra biztosított 1 milliárd forinton felül is utaltak a Kft2. részére vételárat, holott ezt

nem teheték volna meg, mivel a folyószámlahitel 350.000.000 forintos összegét kizárólag a kft. működése körében felmerült kiadásra fordíthatták volna. Termékvásárlásra kizárólag a **magánfél.** sértett által e célra folyósított hitelkeret összege szolgálhatott volna.

- III.rendű vádlott megtévesztő tájékoztatást készített és továbbított 2008 februárjában a **kft2.**-nek addig kifizetett vételár összegéről, hiszen az átutalt összeg már ekkor meghaladta az 1 milliárd forintot, ennek ellenére a III. r. vádlott csupán 996 millió forint átutalásáról tett jelentést és ezeket I.rendű és II.rendű vádlottak annak ellenére hagyták jóvá, hogy a pénzmozgásokról szóló heti jelentéseket az aláírásuk után ők küldték tovább, így pontosan tisztában voltak az addig felhasznált pénzösszeg nagyságával.
 - E fenti magatartásukkal I.rendű és II.rendű vádlottak vagyongazdálkodási kötelezettségüket megszegték, mellyel a **magánfél.** sértettnek 324.168.674 forint vagyoni hátrányt okoztak, mely nem térült meg.
- E cselekményükhöz III.rendű vádlott a szerződések előkészítése és teljesítése során tanúsított magatartásával segítséget nyújtott.

A fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás immár megalapozott, az mentes a Be. 592.§ (2) bekezdésében felsorolt részbeni megalapozatlanságot eredményező hibáktól vagy hiányosságoktól: hiánytalan, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, az a vádlottak védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

A Kúria hatályon kívül helyező határozata folytán szükséges volt rögzíteni, hogy az ítélet tábla a felülbírálat során nem észlelt olyan körülményt, amely az elsőfokú bíróság ítéletének a Be. 607-610.§-aiban meghatározott okok alapján történő hatályon kívül helyezését eredményezte volna; ekként az érdemi felülbírálatnak nem volt akadálya.

Az elsőfokú bíróság a felmentő rendelkezését arra a megállapításra alapozta, miszerint a vádlottak a vád tárgyává tett magatartásukkal a vagyongazdálkodási kötelezettségüket nem szegték meg, és azzal összefüggésben kárt nem okoztak; a csalárd magatartás eredményeként a **magánfél.** sértettet ért kár így nem a vádlottaknak róható fel.

Az elsőfokú bíróság e megállapítását egyrészt a vádlottakra egyébként kötelező, de írásban nem rögzített eljárási rend megváltoztatására alapította, mely szerint az ügyletkötéshez adott felsővezetői jóváhagyás jogszerű volt.

Ennek során azonban tévesen, a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével jutott arra a megállapításra, hogy 2007. július 24-től az egyes hitelügyletek jóváhagyásához a hitel- és kockázatkezelési főosztály (a továbbiakban: CCRMD) támogató véleményére

már nem volt szükség, illetve a negatív tartalmú véleménye nem eredményezte a magasabb döntéshozói szintre történő előterjesztés szükségességét. E megállapítás az elemi életszerűséggel is ellentétes, melyet mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy a **magánfél.** sértett az 1 milliárd forinton felüli hitelösszeget nem folyósította a vádlottak által képviselt **kft1** részére éppen a CCRMD negatív, nem támogató véleményére tekintettel.

Már a tényállásból is alapvető ellentmondás látszik megállapíthatónak ezzel kapcsolatban: a vádlottak 2008 februárjában a CCRMD-hez fordultak az addig folyósított 1 milliárd forint hitelkeret megemelése céljából annak ellenére, hogy az utóbbinak - az elsőfokú bíróság álláspontja szerint - nem volt egyetértési joga a hitelbírálat során.

E körben nem volt elfogadható tanú 8 tanú vallomásának megváltoztatására való hivatkozás sem. Az ítélet 19. oldalának második bekezdése szerint a tárgyaláson tanú 8 - az addig egyébként következetes - vallomását a Notice elé tárását követően változtatta meg. Ugyanakkor ennek okát az elsőfokú bíróság már nem vizsgálta, amely a bizonyíték nem megfelelő értékeléséhez vezetett. tanú 8 tanú az eljárás megelőző szakaszaiban ismerte a Notice tartalmát, ennek ellenére nyilatkozott akként, hogy a CCRMD szerepe nem változott. A megismételt tárgyaláson az eljárás során addig elmondottakat pedig változtatás nélkül fenntartotta (*Kaposvári Törvényszék 16.B.161/2016/26. számú jegyzőkönyv 14. oldal*). Mindennek azonban az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget. Az ítéletábra álláspontját erősíti a tanúnak a megelőző bírósági eljárásban tett nyilatkozata is (*Zalaegerszegi Törvényszék 1.B.10/2014/19. számú jegyzőkönyv*).

Tanú 8 tanú vallomásának fentebb történő értékelésével a másodfokú bíróság a felülbírálatnak a Be. 593.§ (2) bekezdésében meghatározott korlátját nem lépte túl, mert nem annak elfogadhatóságával kapcsolatos elsőbírósági álláspontot kifogásolta, hanem a vallomás egészéből helyesnek tartott ténybeli következtetést vonta le (*Kúria Bhar.III.1.436/2018/8. számú határozat [57] bekezdés*).

Emellett tévesen hivatkozott az első fokon eljáró törvényszék a kialakulóban lévő eljárási rend megváltoztatásával kapcsolatosan tanú 9 tanú által írt e-mail üzenet tartalmára is; e dokumentum csupán lehetőséget vázolt fel, konkrét útmutatást azonban nem írt elő. Erre utalnak az üzenet „kívánsága szerint”, „átterelődne”, valamint „lenne a jóváhagyó” kifejezései, melyek feltételes módon kerültek megfogalmazásra, azok nem kötelező erejére utalva.

Mindezekből helytelenül következtetett arra az elsőfokú bíróság, hogy a CCRMD szerepe megszűnt volna a jogügylettel kapcsolatos döntésekben, és így a vádlottak jogszerűen teljesítették a rendelkezésre álló 1 milliárd forint feletti összeg átutalását. Ezzel ellentétben a 107/2010. bü. számú nyomozati iratok 258. oldalán található ábra,

valamint az elsőfokú bíróság által hivatkozott tanú 11, **tanú20**, tanú 4 és tanú 12 tanúk (mint a **magánfél.** sértett alkalmazottjainak) vallomásai éppen arra utalnak, hogy - bár az eljárási rend megváltoztatása napirenden volt - az érdemben, a CCRMD szerepét érintő részben nem módosult.

A felmentő rendelkezés másik indoka az volt, hogy az elsőfokú bíróság nem látta megállapíthatónak a vádlottak részéről a **kft1**-vel fennálló jogviszonyukból fakadó vagyonkezelői kötelezettségük megszegésének tényét.

E körben helyesen ismerte fel a törvényszék, hogy a **kft1** speciális jogalany; - bár gazdasági társaság - irányítását és a cég mindennapi teendőit mégis banki alkalmazottak, vagyis a sértettel munkajogi viszonyban álló személyek látták el. Ekként helytálló az az elsőfokú bíróság által tett megállapítást is, hogy a banki ügyletre vonatkozó szabályok vonatkoztak a kft. ügyeire is. Ugyanakkor a másodfokú bíróság meglátása szerint I.rendű és II.rendű vádlottakra a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi V. törvényben (a továbbiakban: Gt.) rögzített szabályok is vonatkoztak, jóllehet - éppen a sértettel fennálló jogviszony tartalma folytán - annál szűkebb körben. Ez azt jelentette, hogy a **kft1** vezetőiként a **magánfél.** szervezeti rendjében felettük álló vezetők utasításait figyelembe kellett venniük. Ez a nem teljes önállóság azonban az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben érdemben nem érintette a büntetőjogi felelősségüket.

A vagyonkezelői kötelezettség megsértését mindenekelőtt a **magánfél.** sértett és a **kft1** kapcsolatából, vagyis a köztük lévő jogviszony sajátosságaiból kiindulva kellett volna vizsgálni.

Helytállóan került sor annak megállapítására, hogy a kft. saját tőke hiányában az árut a **magánfél.**-nél jóváhagyott, a hitelszerződésnek megfelelő hitelkeret terhére vásárolta meg (ítélet 11. oldal). Ezzel szemben a cég működésére jóváhagyott folyószámla-hitelkeret nem az áru megvásárlásának, hanem a hitelezéssel kapcsolatban fennálló részfeladatok teljesítésének - azaz a kft. működésének - fedezetéül szolgált. I.rendű és II.rendű vádlottak kétségtelenül vagyonkezelői jogokkal és kötelezettségekkel bírtak mind az ügyletek során az áruvásárlásra jóváhagyott hitelkeret összege, mind a működési költségek fedezésére rendelkezésre álló folyószámlahitel összege felett. Mindezek alapján azonban az elemi életszerűséggel ellentétes az elsőfokú bíróság részéről az a következtetés, hogy a vádlottak nem szegtek vagyonkezelői kötelezettség körébe tartozó szabályt akkor, amikor a kft. részére folyósított 1 milliárd forintos hitelkereten felül, annak működésére szánt keretből teljesítettek utalást áruvásárlás jogcímén a **kft2.** részére.

Nem tulajdonított annak sem különösebb jelentőséget az elsőfokú bíróság, hogy jelen ügyben nem általános adásvételi szerződésről, hanem a hitelezés egy speciális fajtájáról van szó; a készletfinanszírozás nem más, mint az adásvételi szerződések és azok biztosítására szolgáló mellékkötelezettségek megkötése útján létrejött hitelügylet.

A **kft1** éppen a szerződés e jellegzetessége okán kötött ki a banki kamattal megegyező mértékű, vagy ahhoz igen hasonló opciós díjjal növelt visszavásárlási árat. Az adásvétel sajátossága pedig az volt, hogy a megvásárolt terményt el sem szállították, az tényleges mozgás nélkül cserélt tulajdonost.

Ilyen esetben azonban fokozottabb óvatossággal kellett volna eljárniuk a vádlottaknak; az ügylet során így nem csupán az árukockázatot, hanem a személyi kockázatot is vizsgálniuk kellett volna. A bizonyítékok értékelésénél azonban ezt az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta.

Az ítélet tábla álláspontja szerint mindenekelőtt K. I. A. személyét kellett volna vizsgálni, aki - a **kft2**. cégiratainak másolatából (64/2008. bü. számú nyomozati iratok 1671-1701. oldal) is megállapíthatóan - csupán rövid idővel a vád tárgyává tett ügyletek megkötését megelőzően vált a cég képviselőjévé. Az elsőfokú bíróság emellett egyáltalán nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a korábbi jó adósnak minősülő cég ügyvezetője, P. J. helyett a banki alkalmazottak által előzetesen nem ismert, és ténylegesen BAR-listán szereplő (a hitelfelvételből ekként kizárt) személy képviseli a céget.

Az elsőfokú bíróság nem észlelte, hogy I.rendű és II.rendű vádlottak nem foglalkoztak azzal, miszerint a terményt az iratok szerint ténylegesen szállító cégek mind K. I. A.-hez voltak köthetők. Ezt a tényt akár a **magánfél**. sértettnél, akár a **kft1**-nél észlelni kellett volna, és ennek igen szigorú vizsgálatával kellett volna a szerződés megkötése felől dönteni. Mindezekre azonban nem tért ki az elsőfokú bíróság a vádlottak büntetőjogi felelősségének vizsgálata során.

Nem volt tartható a törvényszéknek az a megállapítása sem, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok valótlan tartalmának kiszűrésére I.rendű és II.rendű vádlottaknak nem volt lehetősége (ítélet 15. oldal negyedik bekezdése).

Köztudomású tény, hogy a vádbéli időszakban már kialakult a gabonakereskedelem körében az a gyakorlat, miszerint az áru birtokosának személyében történő változásra (vagyis az áru elszállítására) kizárólag az ellenérték megfizetését követően kerülhetett sor. Teljesen életszerűtlen és az észszerű gazdálkodással is ellentétes ezért a vádlottak által hivatkozott eljárási rend, mely szerint az egyébként tetemes mennyiségű gabonára tényleges, helyszíni ellenőrzés nélkül vállalt fizetési kötelezettséget a vevő akkor, amikor ahhoz a későbbi visszavásárlási kötelezettség magasabb felvásárlási árat kötött ki.

Az elsőfokú bíróság e körben K.I. A. elítélte a csalárd magatartására hivatkozott, melynek eredményeképpen következett be a kár a sértettnél. A másodfokú bíróság ezzel ellentétben azonban akként foglalt állást, hogy erre I.rendű és II.rendű vádlottak nem hivatkozhatnak, hiszen a termény meglétének ellenőrzése éppen a vagyonkezelői kötelezettségek körébe esik, így az őket terhelte. Éppen a vádlottak vagyonkezelői kötelezettségének körébe sorolható mulasztások tették lehetővé, hogy **K.I.A.** az alapügyben elbírált bűncselekményt a **magánfél.** sérelmére elkövesse.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének az elsőfokú bíróság által is hivatkozott jelentése éppen az árukockázatra hívta fel a sértett figyelmét, melynek során azt kellett volna vizsgálni, hogy természetben megvan-e az áru, az milyen cégtől származik, és az adásvétel jogszerűen, rendben lezajlott-e. Ennek azonban a vádlottak egyáltalán nem tettek eleget, holott arra minden lehetőségük meglett volna. Kétségtelen ugyanakkor, hogy az ellenőrzés tényleges elvégzése nem a vádlottak személyes feladata lett volna, hanem arra megfelelő külső szakértő bevonásával, megbízásával kerülhetett volna sor. Ahogy az elsőfokú bíróság tényállásában rögzítette, a sértett igen nagy összegű folyószámlahitelt biztosított a **kft1** részére (350 millió forint; az ítélet 14. oldalán), mely - többek között - éppen e feladat teljesítésének biztosítására szolgált volna. Az ellenőrzés elmaradása ekképpen olyan súlyosan kötelességszegő magatartásnak minősül, amely az észszerű, felelős gazdálkodás követelményeinek semmilyen módon nem felelt meg.

E körben a gabona átadás-átvételéről szóló jegyzőkönyv megléte sem bírhatott megfelelő bizonyító erővel, mivel e jegyzőkönyvek nem az átadás helyén kerültek aláírásra, hanem azt követően, attól időben és térben elkülönülten. A vádlottak tehát a legalapvetőbb kötelezettségüknek sem tettek eleget, mivel nem ellenőrizték a készletvásárlási szerződés fedezetét jelentő árumennyiség meglétét, és ilyen körülmények között engedélyezték több mint egymilliárd forint kifizetését.

Nem hivatkozhatnak a vádlottak a dokumentumok alapján történő üzletkötés helyességére sem. A szükséges adatok egy egyszerű, az interneten bárki számára elérhető szolgáltatás alapján ellenőrizhetőek lettek volna, így többek között az is, hogy a terményt ténylegesen szállító gazdasági társaságok mióta működnek, mivel foglalkoznak, kiszűrendő az esetleges megtévesztés lehetőségét. Ennek alapján nagyon rövid idő alatt fényt lehetett volna deríteni arra, hogy a kukoricát ténylegesen szállító cégek mind **K.I.A.** érdekeltségében állnak. Ez pedig a jogos kétely felvetését kellett volna, hogy eredményezze a vádlottaknál a jogügylet tisztaságát illetően.

Mindezek alapján tehát okszerűtlen, és súlyosan életszerűtlen az elsőfokú bíróság részéről annak megállapítása, hogy I.rendű és II.rendű vádlottak vagyonkezelői kötelezettségüket nem szegték meg (ítélet 16. oldalának 5. bekezdése). Ugyanakkor hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a vádlottak részéről nem csupán egyszeri szabályszegésről, hanem a vagyonkezelési körbe tartozó kötelezettségek

megszegésének sorozatáról volt szó, mellyel a másodfokú bíróság az ítélet tényállását a fentiek szerint a Be. 593.§ (1) bekezdésének c) pontja alapján kiegészítette. Ez magába foglalta a **kft2.**-vel és a sértetti pénzügyi intézettel történő szerződéskötések körülményeit, a megvásárolt termény ellenőrzését, a vételár teljesítésének módját, valamint a megtévesztő tájékoztatás adását.

Mindezekből kizárólag az a következtetés vonható le, hogy a vádlottak nem csupán gondatlanságból, hanem a látszattal ellentétes valóságot tudva, szándékosan szegték meg vagyongazdálkodói kötelezettségüket.

Következésképpen a logika szabályaival ellentétes az elsőfokú bíróság azon megállapítása is, mely szerint sem III.rendű vádlott, mint összekötő, sem I.rendű és II.rendű vádlottak, mint a kft. ügyvezetői sem szegték szabályt, hanem a felmerült helyzetet *a bankon belül nem megfelelő módon kezelték* (15. oldal harmadik bekezdése).

Mindezen indokok oda vezettek, hogy a másodfokú bíróság a tényállásból a már fentebb hivatkozott elsőbírói megállapításokat mellőzte, és helyette arra a megállapításra jutott, hogy I.rendű és II.rendű vádlottak vagyongazdálkodói kötelezettségüket súlyosan megsértették, melyhez III.rendű vádlott szándékosan segítséget nyújtott.

E fentebb, az elsőfokú bíróságtól eltérően megállapított tényállás vált a Be. 593.§ (3) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban irányadóvá.

E tényállás alapján azonban az elsőfokú bíróság tévesen következtetett a vádlottak büntetőjogi felelősségének hiányára; a fenti tényekből éppen arra lehet minden kétséget kizáróan következtetést levonni, hogy I.rendű és II.rendű vádlottak vagyongazdálkodói kötelezettségüket megszegtek, amelyhez III.rendű vádlott szándékosan segítséget nyújtott, és ezáltal az 1 milliárd forint felett folyósított pénzösszeg tekintetében a **magánfél.** sértettnek vagyoni hátrányt okoztak.

A fellebbezési főügyészség bűnösség megállapítását célzó fellebbezése ekként megalapozott volt.

A hűtlen kezelés törvényi tényállását az valósítja meg, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó köteletségének megszegésével vagyoni hátrányt okoz.

Vagyongazdálkodói kötelezettségzegésnek minősül a banki szabályokon és az írásban

rögzített eljárási rend híján kialakult gyakorlaton kívül a Gt. 30.§ (2) bekezdésében írt rendelkezés megszegése is, mely szerint a vezető tisztségviselők az ilyen személyektől általában elvárható gondossággal, és - ha e törvény kivételt nem tesz - a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek eljárni.

Márpedig ennek nyilvánvalóan nem felelt meg az az I.rendű és II.rendű vádlottak által tanúsított magatartás, melyet a másodfokú bíróság fentebb, a tényállás tisztázása során részletesen bemutatott. De nem felelt meg ennek III.rendű vádlott eljárása sem, melynek során az I. r. és II. r. vádlottak kötelességszegő magatartásához szándékosan hozzájárult.

A fentiek szerint a másodfokú bíróság I.rendű és II.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségét a Btk. 2.§ (2) bekezdésében írt rendelkezés megfelelő alkalmazásával, a Btk. 376.§ (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő - a Btk. 6.§ (2) bekezdésére figyelemmel - folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében állapította meg, melyet, mint a Btk. 13.§ (3) bekezdése szerinti társtettesek követtek el.

III.rendű vádlott bűnösségét ugyanakkor - a Btk. 2.§ (1) bekezdése alapján - az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 319.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő - a 12.§ (2) bekezdése értelmében folytatólagosan elkövetett - hűtlen kezelés büntetében állapította meg, mint a 21.§ (2) bekezdése szerinti bűnsegéd.

Az elsőfokú bíróság a felmentő rendelkezés miatt a Btk. 2.§-án alapuló vizsgálatot nem végezte el. Ezért ezt - éppen a bűnösség megállapítására tekintettel - a másodfokú bíróságnak kellett pótolnia.

A vagyon elleni bűncselekmény minősítésénél irányadó értékhatárok és a büntetési tételek nem változtak sem az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 319.§ (3) bekezdésének c) pontja, sem a Btk. 376.§ (5) bekezdésének a) pontja szerint. A büntetés kiszabásának elvei is csak annyiban, hogy a határozott ideig tartó szabadságvesztés alkalmazásakor időközben irányadóvá vált a büntetési tétel középértéke (Btk. 80.§ (2) bekezdése), melynek azonban - az ítélkezési gyakorlat szerint - az időbeli hatály kérdésében történő állásfoglalás kialakításakor nincs jelentősége. Ez ugyanis nem érinti a bíróságnak azt a jogát és kötelességét, hogy a büntetési tétel keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabnia a tetтарыыos büntetést (*BH 2014.129. számú eseti döntés*).

Módosult ugyanakkor a feltételes szabadság jogintézményének szabályozása, miután

az már nem a szabadságvesztés végrehajtási fokozatához igazodik; annak legkorábbi időpontját a Btk. 38.§ (2) bekezdésének a) pontja alapján a szabadságvesztés kétharmad részének a kitöltését követő napban lehet meghatározni. Figyelemmel ugyanakkor a 4/2013. BK véleményre, ez a körülmény már önmagában enyhébb elbírálást eredményezett.

További változást jelentett az is, hogy a két évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséhez - szemben az 1978. évi IV. törvény 89.§ (2) bekezdésben írt szabályozással - már nincs szükség különös méltánylást érdemlő körülményre (Btk. 85.§ (1) bekezdés). Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság I.rendű és II.rendű vádlottak esetében a Btk. 2.§ (2) bekezdése alapján az elbíráláskor hatályos törvényt alkalmazta.

Ezzel szemben az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény pénzbüntetésre irányadó rendelkezései a hatályos szabályoknál enyhébb elbírálást tesznek lehetővé, mivel a pénzbüntetés egynapi tételének összegét minimálisan 100 forintban határozza meg, szemben a Btk. 50.§ (3) bekezdésében rögzített 1000 forinttal. Ezért a másodfokú bíróság III.rendű vádlott esetében az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény alkalmazásával hozott ügydöntő határozatot.

Az elsőfokú bíróságtól eltérő rendelkezések meghozatala szükségessé tette a büntetés kiszabását befolyásoló tényezők számbavételét és áttekintését, hiszen azt az elsőfokú bíróság nem végezte el éppen a felmentő rendelkezés okán.

A másodfokú bíróság valamennyi vádlott terhére súlyosító körülményként vette figyelembe a folytatólagos elkövetésben megnyilvánuló fokozottabb társadalomra veszélyességet. Ugyanezen indok alapján I.rendű és II.rendű vádlottak terhére értékelte a társas elkövetést is. Egyéb súlyosító körülményt azonban nem észlelt.

Valamennyi vádlott javára igen hangsúlyos, a joghátrány megállapítását döntően meghatározó enyhítő körülményként kellett ugyanakkor figyelembe venni az elévülési időt is jóval meghaladó idő múlását, melyben a vádlottakat semmilyen felelősség sem terheli. E körben arra is ki kellett térni, hogy a megismételt elsőfokú eljárást követően a másodfokú bíróság is csupán másfél év elteltével hozott ügydöntő határozatot. Emellett enyhítő körülményként kellett értékelni a vádlottak javára büntetlen előéletüket, valamint I.rendű és II.rendű vádlott vonatkozásában a kiskorú gyermekek eltartását.

III.rendű vádlott javára a fentiekén túl enyhítő körülményként esett latba, hogy a bűncselekményt bűnsegédként követte el.

Az 1978. évi IV. törvény 319.§ (3) bekezdésének c) pontja, valamint a Btk. 376.§ (5) bekezdésének a) pontja a vádlottak cselekményére egyaránt kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés kiszabását rendeli el. Ennek a Btk. 80.§ (2) bekezdése szerinti középértéke öt év. Ezt kizárólag I.rendű és II.rendű vádlott esetében kell figyelembe venni, mivel a cselekmény elkövetésekor III.rendű vádlott esetében alkalmazandó 1978. évi IV. törvény nem tartalmazott rendelkezést a büntetés középértékére.

A cselekmény konkrét tárgyi súlyára, továbbá az idő múlásának igen jelentős enyhítő hatására tekintettel a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy még a törvényi minimumként előírt kétévi szabadságvesztés kiszabása is eltúlzottan súlyos joghátrányt jelentene I.rendű és II.rendű vádlottakkal szemben, ezért - a büntetés enyhítésének a Btk. 82.§ (2) bekezdésének c) pontjában meghatározott lehetőségét teljes mértékben kihasználva, személyenként - a törvényi minimumban meghatározott 1 évi szabadságvesztést szabott ki.

Az enyhítő körülmények túlsúlyára, valamint e vádlottak személyi körülményeire figyelemmel ugyanakkor az ítélőtábla akként foglalt állást, hogy a büntetés célja a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhető, ezért annak végrehajtását a Btk. 85.§ (1) bekezdése értelmében próbaidőre felfüggesztette. A próbaidő tartamát a Btk. 85.§ (2) bekezdése alapján mindkét vádlott esetében 2 évben határozta meg.

Ugyancsak eltúlzottnak találta a másodfokú bíróság a büntetés végrehajtásának elrendelése esetén annak fokozatát, ezért I.rendű és II.rendű vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztést - végrehajtása esetén - a Btk. 37.§ (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott börtönnel szemben eggyel enyhébb fokozatban: fogházban rendelte végrehajtani a Btk. 35.§ (2) bekezdése alapján.

I.rendű és II.rendű vádlottak vonatkozásában a kiszabott szabadságvesztésbe a Btk. 92.§ (1) bekezdése alapján beszámította a 2008. évi október hó 20. napjától 2008. évi október hó 22. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A végrehajtás elrendelése esetén az I. r. és II. r. vádlottak a Btk. 38.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

Emellett I.rendű és II.rendű vádlottakat a Btk. 102.§ (1) bekezdése alapján előzetes mentesítésben részesítette a büntetett előélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól. E körben az ítélőtábla azt vette figyelembe, hogy az elkövetés óta rendkívül hosszú idő telt el, mely alatt a vádlottak törvénytisztelő életmódot folytattak, így a

mentesítésre érdemesnek bizonyultak.

Figyelemmel arra a különös méltánylást érdemlő körülményre, hogy III.rendű vádlott az elkövetésben bűnsegédként vett részt, a másodfokú bíróság az ő esetében az 1978. évi IV. törvény 87.§ (2) bekezdésének d) pontja alapján - figyelemmel a (3) bekezdésére is - pénzbüntetést szabott ki. Ennek összegét az 1978. évi IV. törvény 51.§ (1) és (2) bekezdéseiben írt elveket figyelembe véve 400.000 forintban állapította meg, mely a pénzbüntetés 200 napi tételének és az egynapi tétel 2.000 forintos összegének szorzataként állt elő.

Az 1978. évi IV. törvény 99.§ (1) és (2) bekezdése alapján ugyanakkor III.rendű vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a pénzbüntetésbe akként számította be, hogy a 2008. évi október hó 20. napjától 2008. évi október hó 22. napjáig eltelt három napi idő tekintetében a pénzbüntetés három napi tételét megfizetettnek tekintette. Így III.rendű vádlottnak a pénzbüntetés ezután fennmaradó, összesen 197 napi tételét kell megfizetnie.

Az 1978. évi IV. törvény 52.§-a alapján határozott a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, melynek során - a pénzbüntetés meg nem fizetett része tekintetében - az egynapi tétel összegének a helyébe egynapi szabadságvesztés lép.

A **magánfél.** sértett polgári jogi igényt terjesztett elő, melynek érvényesítését - a felmentő rendelkezés meghozatalára figyelemmel - az elsőfokú bíróság az ítélete kihirdetésekor hatályban volt 1998. évi XIX. törvény 335.§ (2) bekezdése szerint a törvény egyéb útjára utasította.

A 2018. július 1-jétől hatályos Be. 571.§ (2) bekezdése azonban akként rendelkezik, hogy ha a bíróság az ítéletében megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár vagy vagyoni hátrány összegét, illetve a bűncselekmény elkövetési értékét, ezen összeg mértékéig az előterjesztett polgári jogi igényt érdemben el kell bírálni. A vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása okán tehát a másodfokú bíróságnak e körben is döntést kellett hoznia. Azt ugyanakkor tényként kellett megállapítani, hogy a Pécsi Ítéltábla a Bf.II.291/2013/32. számú ítéletében **K.I.A.**et 1.141.513.084 forint kártérítés és járulékai megfizetésére kötelezte a **magánféllel** szemben.

Mivel azonban a kártérítési felelősség I.rendű, II.rendű és III.rendű vádlott vonatkozásában is fennáll, a másodfokú bíróság e vádlottakat is kötelezte a sértett sérelmére megvalósított bűncselekménnyel okozott tényleges kár: 324.168.674 forint megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó 339.§ (1) bekezdése, valamint a Be. 571.§ (1) és (2)

bekezdései alapján. Ez a marasztalás azonban egyetemlegesen terheli a vádlottakat - az általuk okozott vagyoni hátrány erejéig - a **K.I.A.**tel szemben megállapított összeg tekintetében; ekként bármelyik kötelezett teljesítése esetén a többi kötelezett is mentesül a teljesítés terhe alól.

A polgári jogi igény érvényesítése a büntetőeljárásban is illetékköteles. Ennek mértéke az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42.§ (1) bekezdésének a) pontja szerint - figyelemmel az Itv. 53.§ (1) bekezdésére is - a követelés összegének 6%-a, de legfeljebb 1.500.000 forint. Miután a kártérítés összegének 6%-a a 19 millió forintot is meghaladja, a másodfokú bíróság a törvényben rögzített érték felső határával megegyező mértékű illeték egyetemlegesen történő megfizetésére kötelezte a vádlottakat.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az 1998. évi XIX. törvény 339.§ (1) bekezdése, valamint a 403.§ (5) bekezdése alapján, hogy a megismételt eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli; a hatályos Be. 574.§ (3) bekezdése ezzel azonos tartalmú rendelkezést tartalmaz.

Az elsőfokú bíróságnak az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó ítéleti rendelkezései egyebekben törvényesnek bizonyultak.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A nyilvános ülésen meg nem jelent II.rendű vádlott az ítélet ellen a Be. 582.§ (3) bekezdése alapján - figyelemmel a Be. 615.§ (1) bekezdésére, valamint a (2) bekezdés a) pontjára is - a kézbesítéstől számított nyolc napon belül jelenthet be fellebbezést.

Pécs, 2019. május 21.

Dr. Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Hudvágner András s.k. előadó bíró,
Dr. Bencze Beáta s.k. bíró